

MIL PASOS

The background is a solid yellow color with several white circles of varying sizes scattered across it. One large circle is in the bottom-left corner, and several smaller circles are in the top-right, middle-left, and bottom-right areas.

Xa van oito edicións da celebración do Arde Lucus e ano tras ano contamos cun maior número de participantes nesta festa na que lucenses e visitantes reviven o pasado romano de Lugo. É grazas a grupos como Palimoco Teatro que todos os que se achegan ata a cidade amurallada teñen a oportunidade de coñecer a historia e o esplendor da urbe no momento do seu nacemento como Lucus Augusti.

Cos seus espectáculos enchen os emplazamentos emblemáticos do centro histórico de Lugo, recreando escenas da sociedade romana e facendo soñar co mundo máxico do pasado.

Dende o Concello de Lugo quero agradecer a esta agrupación o seu esforzo para contribuir ao éxito dunha celebración que se consolidou xa como un dos acontecementos con maior relevancia na cidade e como un referente nas festas históricas do verán. Hoxe xa é un gran atractivo turístico, cultural e festivo co que disfrutan miles de persoas e isto é posible grazas ao traballo en equipo de moita xente.

Moitas grazas pola vosa colaboración.

Carmen Basadre

Concelleira de Xuventude

PERANTE O ARDE LUCUS 2008, PALIMOCO TEATRO TEN O
PRACER DE PRESENTAR O PROXECTO

“MIL PASOS. O RATO DE BIBLIOTECA”

O PREOXECTO MIL PASOS TEN COMO FINALIDADE ACHEGAR
A HISTORIA DA NOSA CIDADE A TRAVÉS DO TEATRO. NESTE
CASO DENDE OS PRIMEIROS HABITANTES DESTAS TERRAS,
“OS COPORI” ATE A INVASIÓN DA CIDADE POLOS SUEVOS.
SUPÓN O PRIMEIRO PROXECTO DE PALIMOCO TEATRO NO
ÁMBITO PROFESIONAL E AGARDAMOS QUE SEXAN MOITOS
MÁIS, GRAZAS AO APOIO E AO TRABALLO DUN EQUIPO QUE
VAI MÁIS ALÓ DA PROPIA COMPAÑÍA.

POR TODO ISTO ESTAMOS SUMAMENTE AGRADECIDOS A
TODOS OS QUE FAN POSIBLE QUE SIGAMOS SOÑANDO E
VIVINDO O MISTERIO DO TEATRO.

PALOMA LUGILDE
Directora de
Palimoco Teatro

ESCENA 1

NA BIBLIOTECA HAI MOITO PÓ E UN LIBRO TOLO

Horacio: Baixa!

Libros: Baixa, baixa, baixa...

Horacio: Ven pacó!

Libros: Pacó, pacó, pacó...

Horacio: ¿Queres baixar dunha vez?

Libros: Vez, vez, vez...

Horacio: Xa está ben

Libros: Ben, ben, ben...

Os libros son liberados polo libro tolo. Non paran de falar... levan tanto tempo calados...

BLI, BLI, BLI, BLI, BLI, BLI,
BLI, BLI, BLI, BLI, BLI, BLI,
BLI, BLI, BLI, BLI, BLI,
BLI, BLI, BLI

Horacio: Meus libros!

-Bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla,
bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla

-Bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli,
bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli

Libro Tolo Bla 1: O primeiro que se facía cando alguén morría era repetir o seu nome tres veces. Por exemplo Hermenexildo

Libro Tolo Bli 1: Hermenexildo vaia nome lle foron poñer

Libros Tolos Bla: Hermenexildo, Hermenexildo, Hermenexildo

Blis: 1842

Libro Tolo Bli 1: Causa inevitables nun primeiro momento dun descubrimento deste especie

Libro Tolo Bli 2: Piqueta dos albaneis ao remover os escombros

Libro Tolo Bli 3: Ensaíase adherido a un taboleiro de madeira cuberto dunha composición de materia resinosa

Libro Tolo Bli 4: Cuberto por grandes lousas, que se ben evitan a súa completa destrución non a resgardan do lixo, nin das augas cuxa acción rebrandece cada día máis e máis a parte especial sobre a que está feita a pintura

Libros Tolos Bla: Claro, claro, claro

Libro Tolo Bla 1: Os mortos dábaselles un bico para recoller o derradeiro salouco de vida que lles quedaba no corpo
Os bla, aspiran, e os bli bican ao aire. Os Bla respostan cun ja!

Libro Tolo Bli 1: Proxecto

Libro Tolo Bli 2: Contraproxecto

Libro Tolo Bli 3: Orzamento

Libro Tolo Bli 1: Proxecto

cos de mosaico

Libros Tolos Blis: Diario de Lugo de 1880

Blas: Ahhhh!

Libro Tolo Bla 1: Os mortos levábanse á necrópole

Libros Tolos Bla 2, 3 e 4: Actualmente capela de San

Roque

Libro Tolo Bla 1: Acompañaban

Libro Tolo Bla 2: Tíos

Libro Tolo Bla 3: Primos

Libro Tolo Bla 4: Sobriños

Libro Tolo Bla 2: Pais

Libro Tolo Bla 3: Nais

Libro Tolo Bla 4: Imáns

Libro Tolo Bla 2: Avós

Libro Tolo Bla 3: Avoas

Libro Tolo Bla 4: Amigos

Blis: E demais familia

Libro Tolo Bla 1: Incinerábanse e logo soterrábanse

Libro Tolo Bli 3: *El muerto al hoyo y el vivo al bollo*

Libro Tolo Bli 4: O motivo principal do mosaico presenta

unha composición de tema mariño, presidido pola cabeza

do deus Océano...rodeado de

Libro Tolo Bli 1: peixes

Libro Tolo Bli 2: moluscos

Libro Tolo Bli 3: crustáceos

Os bla: E flores de auga

- Bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla,

bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla, bla

- Bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli,

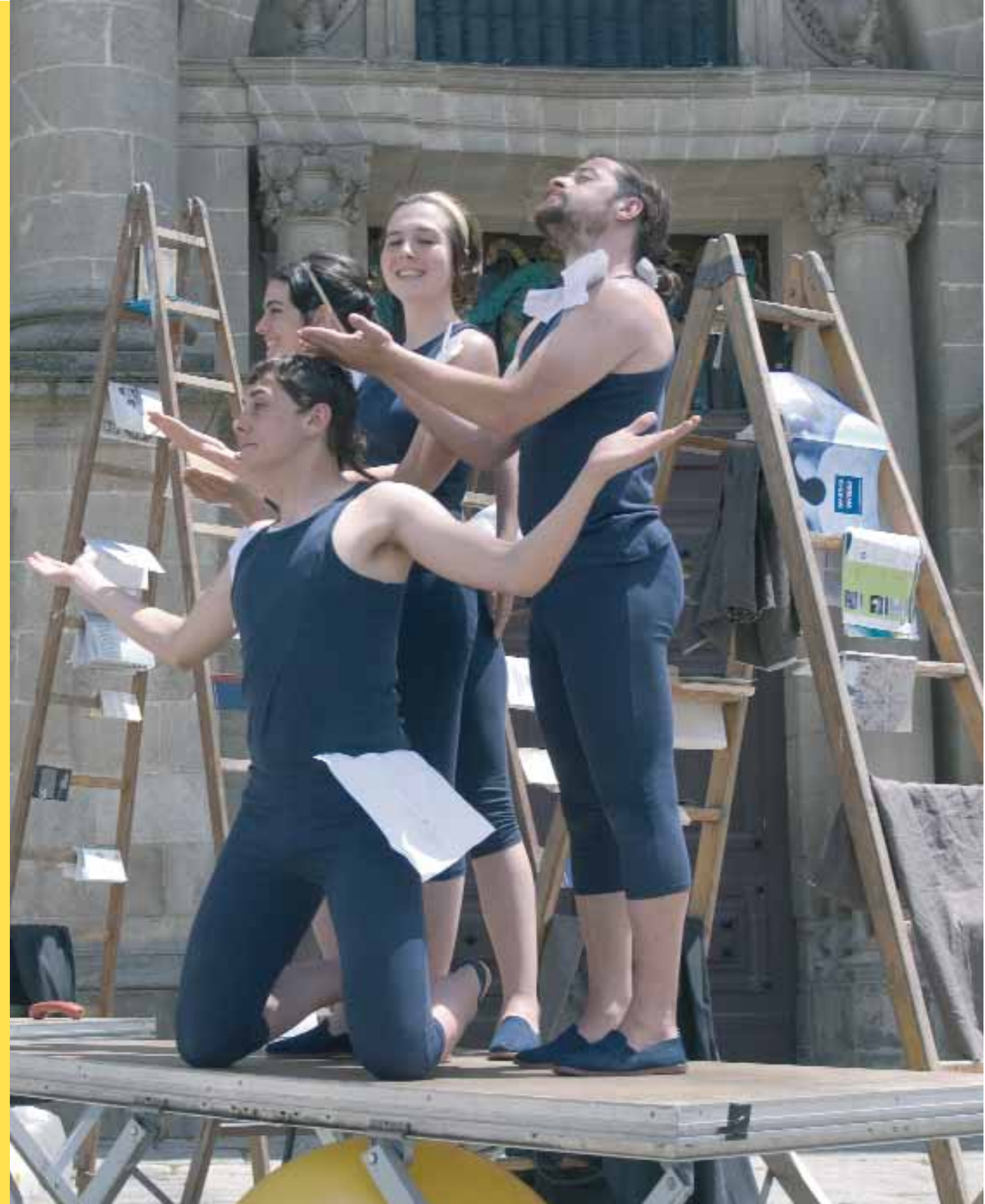
bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli, bli

BLI, BLI, BLI, BLI, BLI, BLI,

BLI, BLI, BLI, BLI, BLI, BLI,

BLI, BLI, BLI, BLI, BLI,

BLI, BLI, BLI

Libro Tolo Bla 1: Os mortos sempre son mortos. Na época castrexa, romana, sueva, visigoda, medievo, séculos escuros, rexurdimento, século XX ou agora

Libro Tolo Bli 4: No mosaico ao lado do motivo principal estendese unha alfombra xeométrica de motivos variados. O mosaico descuberto a mediados do s XIX

Libro Tolo Bli 2: Esténdese por unha lonxitude de 21'72 m

Libro Tolo Bli 1: Dos cales 12 m consérvanse parcialmente elementos decorativos

Libro Tolo Bli 3: *Esvolto y elegante ciervo saliendo de una hoja de acanto*

Loita entre os Blis e os Bla

A loita a separa Horacio

ESCENA 2

A CHAMADA

Escóitase unha chamada que en principio Horacio non quere atender. Ante a insistencia dos libros colle o teléfono:

Victoria: Bo día

Horacio: Boa noite

Victoria: Bueno, pois boa noite

Horacio: Seu nome

Victoria: Victoria Iglesias

Horacio: Ben e que?

Victoria: Eu quería falar con Don Horacio

Horacio: Non está

Blis e Blas: *Gruñen*

Horacio: Ben, Don señor Excelentísimo, maravilloso e magnifico, Horacio son eu

Victoria: Ben, moitas grazas, mire vostede non me coñece, pero bueno, son estudante

Horacio: Estudante?

Libros: Estudante!

Victoria: Si, estudante

Horacio: Non gosto de estudantes

Victoria: ¡Ah!

Horacio: Prosiga

Victoria: Son estudante da Escola de Artes Aplicadas Ramón Falcón de Lugo

Horacio: Xa unha artista

Libros: Unha artista!!!

Victoria: Bueno, pois eu quería *a partir de agora esperan a dicilo á vez Victoria e Horacio, xa que Horacio está canso de escoitar sempre o mesmo cando chega o fin de curso*

Victoria e Horacio: A min para o proxecto de fin de carreira pídenme que faga un traballo que recolla a fundación de esta nosa cidade por Paulo Fabio Máximo por encargo do emperador Augusto

Victoria, Horacio e Libros: Pensaba utilizar a efixe del que aparece nunha moeda e poñer o texto gravado que atoparan no monolito de 2.75m de altura por 0.60 de ancho e 0.35 rematado en frontón semicircular e coa base semidesbastada
O texto reza: Momento Augusto, fundador da cidade Paulo Fabio Máximo, legado de Cesar

Todos: bla, bla, bla, bla, bla

Horacio e Victoria: bla, bla, bla, bla, bla

Victoria: bla, bla, bla, bla, bla

Horacio: E as ratas?

Libros: Iso, e as ratas?

Victoria: As ratas?

Horacio: Si, as ratas

Horacio: Voulle, facer unha pregunta. Se me permite a artista claro?

Victoria: Dígame

Libros: Non, non!!

Horacio: A ver...

Victoria: Estou altamente documentada

Horacio: Je, je
Libros: Ja, ja

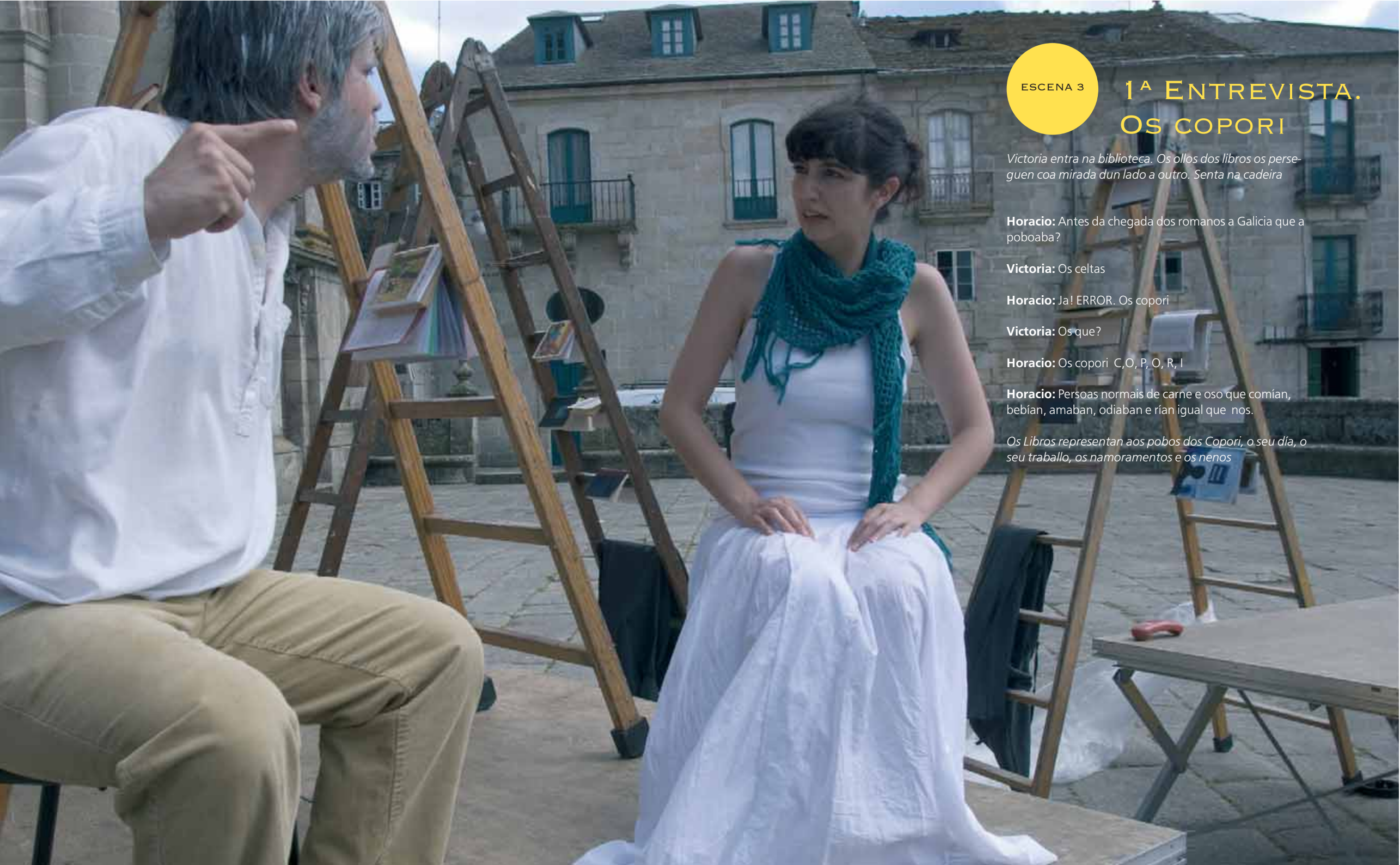
Victoria: Si, paseime en internet buscando nos principais portais de romanos

Horacio: En internet.....!!
Os libros rompen e Horacio enfada ante a resposta de Victoria

Horacio: Mañá na biblioteca do museo provincial . Sabe onde está, non? E sabe o que é un museo non? E unha biblioteca non?..... (pipipipipipi)

Horacio aloumiña e coloca os seus libros

ESCENA 3

1ª ENTREVISTA. OS COPORI

Victoria entra na biblioteca. Os ollos dos libros os perseguen coa mirada dun lado a outro. Senta na cadeira

Horacio: Antes da chegada dos romanos a Galicia que a poboaba?

Victoria: Os celtas

Horacio: Ja! ERROR. Os copori

Victoria: Os que?

Horacio: Os copori C, O, P, O, R, I

Horacio: Persoas normais de carne e oso que comían, bebían, amaban, odiaban e rían igual que nos.

Os Libros representan aos pobos dos Copori, o seu día, o seu traballo, os namoramentos e os nenos

ESCENA 4

2ª ENTREVISTA.
O CAMPAMENTO

Horacio: A antiga Lucus Augusti Romana, esta situada sobre unha zona achaiada do espairon que delimita os cursos dos ríos

Victoria: Miño e Rato

Horacio: Características da paisaxe onde se sitúa

Victoria: Sa, despexada, de fácil drenaxe, contando con abundante materia prima para a construción e como xeneroso engadido a existencia nas súas inmediacións dunhas riquísimas surxencias termais

Horacio: Lucus Augusti, Bosque sagrado de Augusta?

Victoria: Con sin con sá, case que non. As razóns que van definir o primeiro asentamento romano parecen ser máis ben de orde militar e estratéxica

Horacio: Qué son as caetra?

Os libros axudan a Victoria tirando moedas ao aire

Victoria: Moedas que apareceron e que serviron para pagar aos militares do primeiro campamento

Os Libros convértense en nenos copori que van bañarse ao río. Cando chegan descubren a uns homes diferentes. Chegan os romanos

ESCENA 5

3ª ENTREVISTA. A FUNDACIÓN

Horacio: Esta é fácil cando e quen funda a cidade de Lugo

Victoria: Paulo Fabio Máximo, legado de Augusto entre os anos 15 e 13 antes de Cristo

Horacio: Proxecto de Urbanización levado a cabo por Augusto no marco das decisións políticas

Victoria: E administrativa adaptadas tras a conquista resultado da cal sería creación das 3 principais enclaves urbanos do noroeste peninsular: Asturica, Lucus e Bracara

Horacio: A lección da cidade como convento xurídico...

Victoria: O fluxo migratorio foráneo

Horacio e Victoria comezan a facer un repaso de todos os datos e os libros constrúen a cidade con grandes pelotas amarelas

Libro Tolo Bli 1: O foro na zona máis alta da cidade.

Libro Tolo Bli 2: Dous eixes viarios principais o Cordu Máximus

Blis: De norte a sur

Libro Tolo Bli 1: Cuxo de curso parece coincidir en parte coa actual rúa da Raíña

Libro Tolo Bli 2: E o Decumanus Maximus

Blis: De este a oeste

Libro Tolo Bli 1: Que, partindo do interior do foro percorría lonxitudinalmente a actual rúa Armayná

Libro Tolo Bla 3: Gran edificio termal na rúa Armayná, catedral e bispo basulto

Todos: Foro

Todos: Cardus Maximus

Todos: Decumanus máximos

Todos: Ínsulas

Todos: Termas

Victoria atopa no chan unha foto

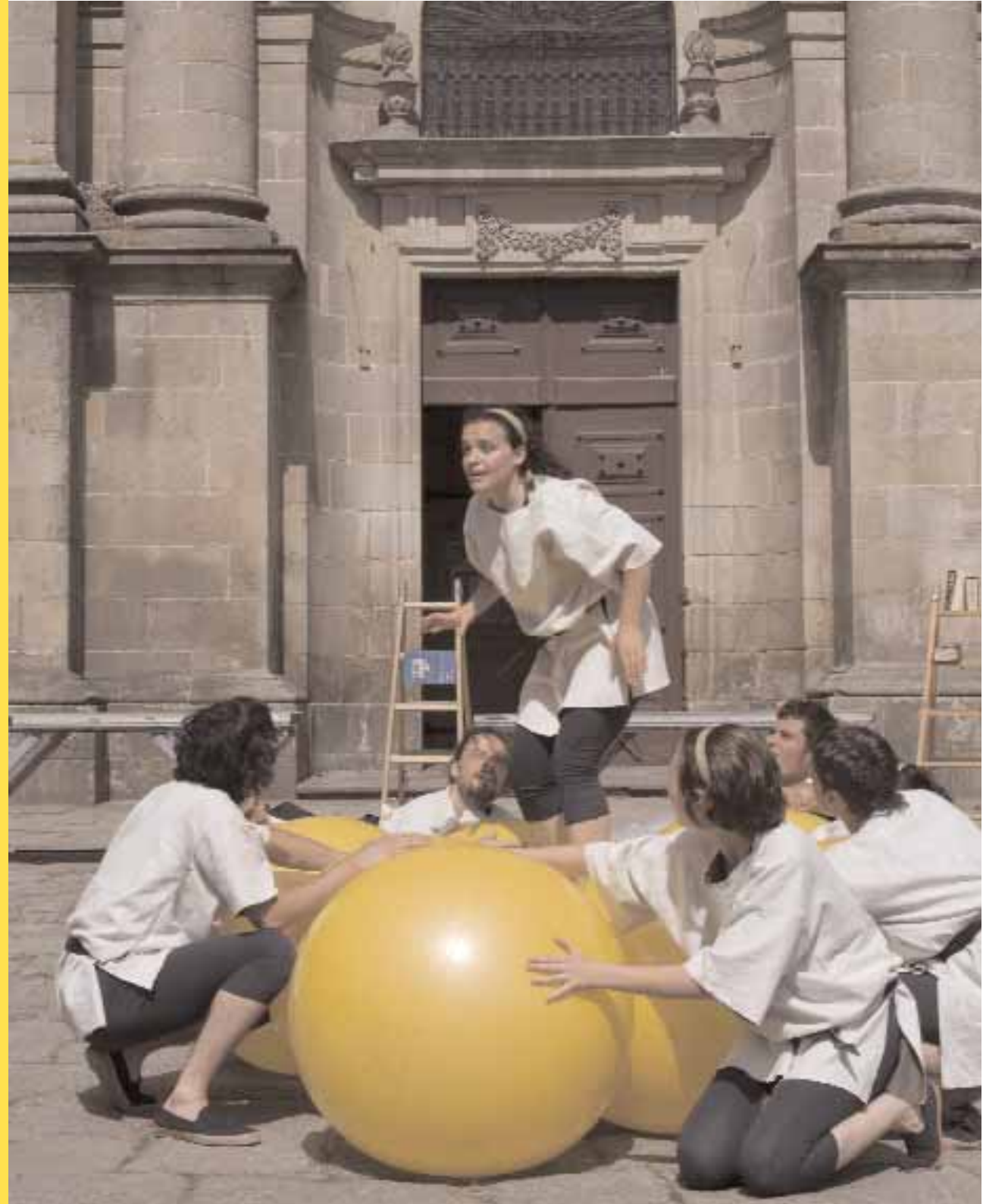
Victoria: E esta muller?

Horacio: Que muller?

Victoria: A desta foto?

Horacio: De onde sacaches a foto? Fóra, fóra, fóra. Esta foto e miña

Os Libros e Horacio entristecen. Victoria volta á súa casa. O Libro Tolo 1 busca a foto e en soños lla leva a Victoria

ESCENA 6

4ª ENTREVISTA. A AUGA

Horacio: Canto maior sexa a inclinación con maior facilidade correrá a auga.....

Construtora 1 (Victoria): Unha vez que a auga chegue a cidade debese construír un depósito e unido o depósito instalaranse 3 tubos repartidos por igual cara o interior dos rectángulos anexos, de forma que cando reborde a auga dos exteriores reborde cara o central. No rectángulo central colocaranse a cometida para todas as fontes. Dun dos exteriores sae a auga para os baños que anualmente proporciona rendas ao pobo. Da terceira sumístrase ás casas privadas, pois as particulares non poderían facer entroncamentos, xa que terán conducións propias dende o depósito. O motivo polo que establezo esta división é que aqueles que tomen a auga para as súas casas coas rendas que paguen os recadadores, contribuirán ao mantemento dos acuedutos

Construtora 2 (Libro Tolo Bla 3): Pero se queremos que o gasto sexa menor procederase como segue, faranse tubos cerámicos de paredes con grosor no inferior os dous dedos ... as conducións por tubos cerámicos teñen ademais estas vantaxes: en primeiro lugar no tipo de traballo porque se houbera algunha avaría calquera podería reparala. Tamén porque a auga que ven por estes tubos e moito máis sá ca que ven pola de chumbo que parece que se contamina, xa que del sae o albaialde, que se di que é prexudicial para as persoas

Horacio: Seguir o sentido das augas. Zona de captación: "O Agro do Castiñeiro"

Libro Tolo Bli 1: Topónimo hoxe en día esquecido, localizado dentro de unha grande area denominada Ponte de Pías

Libro Tolo Bla 2: No actual barrio da Piringalla

Horacio: O conduto xeral: transportaban a auga captada desde municipios do Castiñeiro ata a cidade

Libro Tolo Bli 1: Rúa, Juana la Loca

Libro Tolo Bli 1: Rúa Mazaro

Libro Tolo Bla 4: Rúa da Milagrosa

Horacio: Salvar a pequena depresión, o Specus debe ser levantado... por arcadas

Horacio: Chegamos o paso de decantación e o Castellum divisorum

Todos: Debía situarse no lugar máis alto permitindo a posterior distribución da auga. Rúa San Marcos e Rúa do Progreso

ESCENA 7

CHEGADA DOS SUEVOS

Victoria: E as ratas?

Libros: As ratas?

Horacio: Hai confianzas que matan

Os libros transfórmanse nas ratas dos sumidoiros que contan a chegada dos suevos

Horacio: Os Suevos rompen a tregua sagrada, penetran e matan.

Loitan

Victoria: Que horror

Horacio: É a condición humana

Victoria: E querían ser urbanitas

ESCENA 7

O AGASALLO. UXÍA

Victoria agasalla ao rato da biblioteca cunha estatua, reprodución da súa secretaria da que el ficara namorado en tempos pasados (a muller da foto Uxía). Semella que poida escoitar aínda a súa voz.

Uxía: Meu amor. Meu pequeno rato de biblioteca goza e conta as túas historias, necesitan do teu saber. E non sexas tan cascarrabias meu pequeno rato de biblioteca. Quérote.

ELENCO

Paula Buján

Arquitecto

María José Campo

Uxia

Rafael de la Fuente

Neno valente

Carlos Díaz

Bla

Alba Fernández

Libro Tolo e Rata Maior

Ana Ferreiro

Libro Roto

Laura García

Victoria Iglesias

Sabela Martínez

Libro Roto

Bruno Martínez

Bli

Esteban Puebla

Construtor Tolo

Alberte Viveiro

Horacio

Todos en

libros, coporis, romanos, auga, ratas e suevos

EQUIPO ARTÍSTICO

Producción

Palimoco Teatro

Fotografía

Mario García

Diseño programa

“Deseño”

Catálogo-libro

TATATA

Realización vestuario

Chelo Trinidad

Rexiduría

Blanca Tejero, Tania Rodríguez
e Noelia Rodríguez

Distribución

Alberte Viveiro e Alba Fernández

Prensa

Maica García

Espazo escénico e sonoro

Paloma Lugilde

Creación e Dirección

Paloma Lugilde

Agradecementos especiais a

Rafael de la Fuente e Luzson

Ana Ferrero

Bruno Martínez

María José Campo

Alba Fernández

Carlos Díaz

Rafael de la Fuente

Esteban Puebla

Paula Buján

Laura García

Sabela Martínez

Alberte Viveiro

